

га и ще подписва гонесенията си с името Хамид, без презиме.

Освободиха го веднага, той хукна с пламнала глава към къщи, като се чудеше къде да се скрие. Два дни се тресе от притеснение. После събуди жена си, каза ѝ да се оправя известно време без него и хвана влака за Загреб.

Там прекара два-три месеца на гарата с ваксаджийското си санджче, като следеше със затаен поглед пътниците и от време на време пращаше скришом хабер в Ятаган-махала. На момента му се струваше, че сред навалищата ще открие прекрасната широка шарена пола на Мечка и руменото ѝ кръгло лице и в самотата си мислеше: много лачхо живот изкара с нея. Почти беше забравил Мица и Чуприя и не можеше да си спомни добре как изглеждаше. Но понякога се сецаше за децата, които ѝ беше оставил и гузно пресмяташе на колко ли години са сега.

Тук едн ден пак го арестуваха и в затвора на улица „Петринска“, кривейки за старата, подписа нова декларация, че ще донася, сега като някакъв Корчагин, без име.

Объркан и уплашен, щом го пушнаха, тозчас метна санджка на рамо и се затича към Ятаган-махала.

В квартала под лудницата всички бяха особено развълнувани от срещата и той, ронейки сълзи, обеща на жена си никъде да не мръдне, ако ще и гръмотевици да трещят. Нямаше и да донася, закле се мислено, пък и в Чуприя - и това не му се струваше нередно - трябваше да се върне.

Тегли една майна на всичко и чист като светец пак изнесе санджка на белградските улици, първо до аптеката на „Славия“, после на стълбището на изхода на гарата и до часовника на „Теразие“. И като преследвано животинно дебнеше да не изскочи отнякъде личният му шеф, офицерът с униформата без еполети. За всеки случай не отговаряше на никакви общински призовки, изпращаше жена си там и съзнателно избягваше всякаква среща с властта.

На няколко пъти на „Теразие“ успя да зърне опасния човек в последния момент и навреме да изчезне. Веднъж побягна към тълпата пред касата на кино „Белград“. Тогава някой го хвана под мишницата.

- Къде си ти? - попита го ченгето намръщено, сега в синьо кадибяно сако и зализана коса, намазана с орехово масло.

- Тук съм, гругарю капитан - отговори пребледнял той.

- Защо не се обаждаш? Не помниш ли какво обеща?

Кямил се облещи и се развика, като че ли се караше на някого:

- Нямам нищо общо с тях, да им еба майката! Аз съм утрепан борец, бе, я виж! - И с показалеца си посочи сляпото око. - не виждам бе! Нищо не виждам!

Викането му привлече вниманието на тълпата и човекът със синьото сако се смути. Промърмори неясно, че някой ще плати за това и без да се оглежда, се шмугна навън.

Още на другия ден Кямил напусна „Теразие“ и се премести до „Комисиона“. И тук известно време препереше да не срещне някоя неприятен тип. А след две-три години, все още не вярвайки, реши, че може би са вдигнали ръце от него и като че ли си поотгърна.

Тогава намери едн закътан вход в началото на улица „Македонска“, точно зад кръчмата „Гинич“, национализирана след войната, в който можеше вечер да окачи санджка си на едн прът, та да не го ръчка вече по трамваите и улиците.

Вече беше стар за това. Караше четиридесет и седмата си година.

Хубаво беше това място.

Дори сутрин, когато всички бързаха за работа, можеше да изкара нещо. Намираше се някой, тръгнал на производствено или партийно събрание, или да търси работа, който искаше да изглежда прилично. Денем също мнозина шареха из магазините, надявайки се да открият нещо и понякога се обръщаха към него. Но най-хубаво, разбира се, беше вечер, когато хората се запътваха към заведенията. Само дето тогава вече беше уморен и не му се работеше. Тогава най-много му се искаше да се прибере вкъщи, да хапне едн посен фасул и да се тръшне в кревата.

- Здрасти! - мина едн приятел, уличен мияч, съсед от Прокон. Вкъщи го чакаше рошава дебела жена и, както при другите, няколко деца. Добре, че рано започваха да си изкарват хляба.

Междувременно гъждецът спря така неусетно, както започна. Асфалтът изглеждаше лепкав от влагата, макар че като се изключат следите от строежа, не беше много мръсен. Пагна ранният здрач на топлата есен и лампите по електрическите стълбове най-после станаха полезни.

Девојката със светлия шлифер продължаваше да тъпче на едно място, загледана към „Борба“. Ако чака някой, помисли си

Кямил, време му е да пристигне. Макар така всъщност да му беше по-мила.

Като че ли му оставаше върна.

Мога да ѝ предложа някой ден да ѝ лъсна обувките. Ще кажа просто - не трябва да плащате.

Междувременно се появиха известните унгарски джуджета-близначки от цирк „Агрик“ до парка Карадкордже, за които бяха писали вестниците. По време на войната германците са искали да ги унищожат, гържали са ги в някакъв много страшен лагер, но сестрите излезли по-силни. И ей ги на - станали прочути звезди на народното изкуство, наречено цирк.

Облечени еднакво с жълти роклички на сини цветчета и с разкопчани сиви детски шлиферчета, размахваха сериозно късите си ръчички, изхвърляйки лактите си настрани като счупени птичи криле.

- У-у, кви са! - извика непослушен малчуган с преправена войнишка ризка.

Жената, която го водеше, го плесна през устата и той млъкна.

Джуджетата минаха невъзмутимо, като че ли това не ги засягаше. Вниманието на улицата изглежда не им пречеше и техните гребни личица, нашарени с гъста прозрачна мрежичка от бръчки, останаха спокойни. Правейки чупка в кръста, разгледаха мимоходом претрупаните витрини на „Комисиона“.

Навела глава, сякаш е късогледа, девојката в светлия шлифер ги наблюдаваше косо.

Когато се отдалечиха, тя равнодушно цъкна с език, озърна се още веднъж към „Борба“ и като тракаше леко с тънките токетата на обувките, тръгна по зебрата към паметника. Скоро се изгуби в навалищата.

Междувременно Кямил се беше облегал на стената и чувстваше, че задрямва. Трябваше пак да се помръдне напред, но го мързеше. И ако сега си отиде вкъщи, мислеше си, щеше да се събуди посред нощ. Курафте, мърмореше недоволно, възрастта ми.

Затова реши, че ще е най-добре да изпие едн мека левачка ракия на шубера в кръчмата „Гинич“, където всички го познаваха. Това щеше да го разсъни.

Но все още не се помръдваше и сънливо мигаше с леко набръчкания си като перденце дълъг клепач на еднствено то си око.

Край

Преведе от сръбски
Жела Георгиева